

Liite 2

Alueellisen työn suunnitelma vuosille 2020–2022

Museolaista annetun esityksen (HE 194/2018) 8 §:n mukaan alueellisella vastuumuseolla tulee olla toimintaa ja palveluita koskeva alueellinen suunnitelma. Lain perusteluissa todetaan, että suunnitelmasta tulee käydä ilmi toimialueen rajaus, tehtävät ja työnjako alueen sisällä.

Lain 12 §:n mukaan museon tulee toimittaa opetus- ja kulttuuriministeriölle neljän vuoden välein selvitys suunnitelman toteutumisesta. Vastuumuseo ja Museovirasto neuvottelevat neljän vuoden välein seuraavaa nelisvuotiskautta koskevasta suunnitelmasta. Lain perusteluiden mukaan tehtävään käytettyjen henkilötyövuosien määrää seurataan vuosittaisen kustannuskyselyn kautta. Museoviraston johdolla neuvoteltavan suunnitelman tulee sisältää vastuutehtävän hoitoa koskevat tavoitteet, tarkennettu tehtäväkuvaus ja arvio käytettävistä resursseista.

Museolain (HE 194/2018) 7 § perusteella alueellisen vastuumuseon tehtävänä on toimialueellaan

- 1) toimia kulttuuriperinnön asiantuntijana sekä kehittää ja edistää museotoimintaa, toimialansa yhteistyötä sekä kulttuuriperinnön tallentamista ja digitaalista saatavuutta (*alueellisen museotoiminnan edistämistehtävä*);
- 2) toimia kulttuuriympäristön, erityisesti rakennetun ympäristön ja arkeologisen kulttuuriperinnön asiantuntijaviranomaisena, joka antaa asiantuntijalausuntoja, osallistuu viranomaisneuvotteluihin ja antaa neuvontaa, sekä kehittää ja edistää kulttuuriympäristön vaalimista, toimialansa yhteistyötä sekä kulttuuriympäristötiedon digitaalista tallentamista ja saatavuutta (*kulttuuriympäristötehtävä*);
- 3) toimia taiteen ja visuaalisen kulttuuriperinnön asiantuntijana sekä kehittää ja edistää toimialansa yhteistyötä sekä taiteen ja visuaalisen kulttuuriperinnön tallentamista ja digitaalista saatavuutta (*alueellinen taidemuseotehtävä*).

Museolle annettava vastuumuseotehtävä voi käsittää yhden tai useamman 7 §:ssä tarkoitetuista tehtäväkokonaisuuksista.

Helsingin kaupunginmuseo tehtävä käsittää *alueellisen museotoiminnan edistämistehtävän/ kulttuuriympäristötehtävän* hakemukseen perustuen. Museon toimialue kattaa: Keski-Uusimaan yhdeksän kuntaa. (Mäntsälä uutena kuntana. Aiemmin Päijät-Hämeen maakuntamuseo on antanut alueellisen museotyön palveluja ja toiminut kulttuuriympäristöviranomaisena).

Toimialueen kuvaus ja toimintaympäristön muutos alueella

ALUEELLINEN MUSEOTYÖ

Helsingin kaupunginmuseon voimassa oleva visio on ”Jokaisella on mahdollisuus rakastua Helsinkiin”.

Vastaavasti maakuntamuseon visiona on ”Keski-Uudenmaan maakuntamuseo on alueellaan arvostettu ja tunnettu asiantuntija, aktiivinen yhteistyökumppani ja kulttuuriperintöalan verkostojen edistäjä.” Helsingin visiona on olla maailman toimivin kaupunki. Toimivuus rakentuu tasa-arvolle, yhdenvertaisuudelle, vahvalle sosiaaliselle koheesiolle ja avoimelle osallistavalle toimintatavalle. Kaupungin strategiassa nostetaan esiin myös avoimen datan hyödyntäminen.

Alueen museokenttä on monimuotoinen ja runsas. Suurin osa kulttuuriperintöalan valtakunnallisista toimijoista (Museovirasto, useita merkittäviä valtakunnallisia museoita) sijaitsevat alueella, lisäksi muut keskeiset muistiorganisaatiot ovat keskittyneet pääkaupunkiin. Taidemuseoita on runsaasti ja valtakunnallisista erikoismuseoistakin yhdeksän sijaitsee toiminta-alueella. Kulttuurihistoriallisten paikallis-

Alueellisen työn suunnitelma vuosille 2020–2022

Museon nimi: Helsingin kaupunginmuseo

Laatimispäivämäärä: 4.2.2019

ja erikoismuseoiden määrä Keski-Uudenmaan maakuntamuseon alueella on tällä hetkellä 55 museota. Mäntsälän siirtyminen Keski-Uudenmaan alueellisen työn piiriin lisää museoiden määrää kahdella. Näistä ei-ammattillisesti hoidettuja museoita ja kokoelmia on kolmisenkymmentä. Osaa hoidetaan vapaaehtoisin voimin ja osan toiminnasta vastaa osa-aikainen työntekijä. Alueen ja erityisesti pääkaupunkiseudun paikallismuseokentälle tyypillisiä ovat pidempään toimineiden yhteisöjen ja yritysten perustamat erikoismuseot, joilla on erityisalansa lisäksi usein hyvin vahva paikallinen painotus.

Talouden tiukkeneminen ja museoiden toimintaedellytysten kapeneminen kuvastuvat konkreettisesti museoiden lukumäärän vähenemisenä ja omistussuhteiden muutoksina. Odotettavissa on, että samansuuntainen kehitys jatkuu tulevina vuosina, ja alueellisen vastuumuseon aktiivista tukea erilaisissa museoiden muutostilanteissa tarvitaan jatkossakin.

Lakkautettujen ja hiipuvien paikallismuseoiden tilalle on alueelle myös perustettu uusia paikallismuseoita (Romanikulttuurin museo, Vapaamuurariumuseo sekä Veromuseo) ja syntynyt uudenlaista toimintaa. Etenkin SOTE-alalla muutokset ovat olleet isoja. HUS on perustanut museotoimikunnan, joka on satsannut merkittävästi omien kokoelmiensa kartoittamiseen. Lisäksi vammaishoidon sekä päihdekuntoutuksen aloilta on tullut esiin alan työntekijöiden keräämiä kokoelmia.

Samoin on nähtävissä, että ilman omia pysyviä kokoelmia toimivien kulttuuriperintöään vaalivien yhteisöjen määrä tulee alueella jatkossa nousemaan. Tälle uudenlaiselle vapaaehtoiselle museotoiminnalle leimallista on määrääkaisuus ja se näyttää suuntautuvan tapahtumiin, aineettomaan kulttuuriperintöön ja muistitiedon vaalimiseen.

KULTTUURIYMPÄRISTÖTEHTÄVÄ: Keski-Uudenmaan kunnissa rakentamisen lisääntyvä paine näkyy myös kulttuuriympäristötehtävien lisääntymisenä. Helsingin seudun 14 kunnan MAL-yhteistyössä on määritelty tärkeimmät toimenpiteet vuoteen 2050 asti maankäytön, asumisen ja liikenteen osalta. Mm. pääradan varren tiivistäminen koskee myös RKY-2009 välittömässä läheisyydessä olevia alueita, kuten esim. Ainolan aluekeskuksen suunnittelu Järvenpäässä. Helsingissä varaudutaan 860 000 asukkaaseen vuonna 2050. Alueellisen vastuumuseon kulttuuriympäristötehtävän painopisteisiin vaikuttavat Helsingin uuden yleiskaavan mukaiset kasvutavoitteet, jotka konkretisoituvat mm. kaupunkibulevardien suunnittelussa, alueiden tiivistämisellä, pikaraitiolinjan raide-Jokerin kaavoituksella Itäkeskuksesta Espoon Keilaniemeen. Myös Helsingin kantakaupungin asemakaavojen uudelleenkaavoitus on suurisuuntainen hanke, joka pitää sisällään kantakaupungin merkittäviä kulttuuriympäristöjä. Östersundomin asemakaavoituksen ja rakentamisen käynnistäminen vaatii kulttuuriympäristön asiantuntemusta ja tuottaa runsaasti viranomaistehtäviä. Espoon ja Vantaan alueella on käynnissä myös runsaasti valtakunnallisia ja kansainvälisiäkin infrastruktuurihankkeita, kuten Espoo–Salon oikorata sekä Helsingin ja Tallinnan välinen rautatietunneli, joilla on vaikutusta arkeologiseen kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön. Vantaalla on lisäksi laajoja valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittäviä maaseutumaisia viljelykulttuuriin liittyviä alueita. Vuonna 2015 valmistunut Kehärata yhdistää Vantaan monet kesukset yhä tiiviimmin osaksi muuta pääkaupunkiseutua samoin kuin Länsimetro Espoossa.

Alueelta nousevat tarpeet seuraavalle suunnittelukaudelle

ALUEELLINEN MUSEOTYÖ

Alueellinen museotyö on painottunut kuntien, yhdistysten, säätiöiden ja yritysten omistamille museoille ja kokoelmille tarjottuun monipuoliseen neuvontaan ja asiantuntija-apuun. Neuvoja on saanut mm. kokoelmien luettelointia ja hoitoa, museon hallintoa ja rahoitusta, näyttelyiden uusimista ja rakentamista, museorakennusten kunnostamista sekä palvelutoimintaa koskevissa asioissa. Samat tarpeet pysyvät myös tulevalle kaudella.

Kentän uusia koulutustarpeita on kartoitettu kyselyillä, ja alueellisen työn koulutuksia on suunniteltu

Alueellisen työn suunnitelma vuosille 2020–2022

Museon nimi: Helsingin kaupunginmuseo

Laatimispäivämäärä: 4.2.2019

vastausten perusteella. Vuosittaisten kyselyjen teettämistä jatketaan.

Yhteistyö erityisesti pääkaupunkiseudun kaupunginmuseoiden kesken on ollut tiivistä ja luontevaa kokoelmayhteistyön saralla. Myös pienten museoiden kanssa on ollut kokoelmapoliittisia tapaamisia, ja niitä jatketaan tulevalla kaudella. Tulevalla kaudella kokoelmapoliittikoulutusta laajennetaan ei-ammattillisille paikallismuseoille.

Toinen painopiste tulevalle toimintakaudelle on digitaalisuuden haasteeseen vastaaminen. Paikallismuseot tarvitsevat tukea etenkin kokoelmahallintajärjestelmän hankinnassa sekä tietoa ja osaamista oman verkkonäkyvyyden kehittämisessä. Näihin tarpeisiin vastataan järjestämällä koulutusta ja tapaamisia. Paikallismuseoissa on kiinnostusta sekä tarvetta saada tietoa aineistojen avaamiselle verkkoon sekä uusien digitaalisten työkalujen hyödyntämiseen. Tulevalla kaudella vastuumuseo järjestää kokeiluja ja koulutuksia uusien työkalujen hyödyntämiseen museotyössä.

Muista muutossuunnista erityisesti vapaaehtoistyö, yhdessä tekeminen ja osallistaminen ovat edelleen vahvasti ilmassa museotalalla. Tiukkarajaisesta museoammattillisesta ajattelusta ollaan siirtymässä kohti avoimempaa ajattelua, jossa museon tehtävänä on yksisuuntaisen tiedon jakamisen sijaan mahdollistaa erilaisia tapoja päästä kulttuuriperinnön äärelle. Alueellisen museotyön ydintä on aina ollut museoiden toiminnan ja siihen liittyvän vapaaehtoistyön tukeminen.

KULTTUURIYMPÄRISTÖTYÖ:

Helsingin kaupunginmuseo on toimiessaan Keski-Uudenmaan maakuntamuseona rakentanut tiiviit ja luottamukselliset suhteet alueen kuntien kaavoittajien ja rakennusvalvonnan kanssa. Espoon ja Vantaan kaupunginmuseot ovat hoitaneet oman kuntansa kulttuuriympäristötehtävää. Jatkossa em. työjako säilyy. Toimialueella suurimmat tarpeet kulttuuriympäristötehtävään liittyen nousevat nopean väestönkasvun johdosta asemakaavoituksesta ja täydennysrakentamisesta sekä muusta maankäytöstä. Viranomaisyhteistyötä laajennetaan Keski-Uudellamaalla koskemaan myös arkeologista kulttuuriperintöä, josta on aiemmin vastannut Museovirasto. Keski-Uudenmaan vetovoimaisuus ja väestön kasvu näkyvät niin alueiden kaavoituksessa, täydennysrakentamisessa kuin korjaus- ja uudisrakentamisessa. Alueella on laaja kirjo ja runsas määrä muinaisjäänne- ja rakennussuojelukohteita, sekä valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäviä kulttuuriympäristöjä. Tämä merkitsee alueellisen vastuumuseon näkökulmasta lisäystä viranomais- ja asiantuntijatehtäviin, kulttuuriympäristötiedon laajenevaa kysyntää ja enemmän asiakaskontakteja. Ajantasaiset inventoinnit, joiden ohjaustehtävä kuuluu alueelliselle vastuumuseolle, ovat edelleenkin tarpeellisia kaavoituksen lähtöaineistoja suojelutavoitteiden määrittelyä varten. Tiiviimpää yhteistyötä kuntalaisten kanssa ryhdytään toteuttamaan laajemmin Keski-Uudellamaalla. Kulttuuriympäristöjen arvostus lisääntyy ja suojelun merkitys korostuu kaupungistumisen ja urbanisaation vastapainona. Vanhan korjaamista ja kunnostamista arvostetaan enemmän kuin aiemmin. Viherympäristöt ja niihin liittyvät kulttuuriympäristöt korostuvat hyvinvoinnin tuottajina. Helsingissä jatkuu tähän liittyen Kansallinen kaupunkipuisto –esiselvityksen laatiminen, missä museo on aktiivisesti mukana. Ilmastonmuutoksen hillitseminen tulee näkymään myös kulttuuriympäristötyössä ja kansalaisten arvostuksissa. Tarvitaan riittävästi resursseja asiantuntija- ja viranomaistehtäviin ja ulospäin suuntautuvaan yleistyöhön.

Alueellisen toiminnan tavoitteet vuosille 2020–2022

[Ohje: Museo esittää alueellisiin tehtäviin liittyvät tavoitteet seuraavalle suunnitelmakaudelle. Tavoitteiden tulee vastata laissa esitettyihin alueellisiin tehtäviin sekä toimintaympäristön ja asiakkaiden tarpeisiin. Suunnitelman tulee koskea koko museon toiminta-alueella tarjottavia palveluita. Suunnitelmassa tulee tarkastella ensisijaisesti toimintaa

Alueellisen työn suunnitelma vuosille 2020–2022

Museon nimi: Helsingin kaupunginmuseo

Laatimispäivämäärä: 4.2.2019

ja palveluita, jotka ovat saatavilla myös vastuumuseon sijaintikaupungin tai -kunnan ulkopuolella.

Museon tulee kirjata tärkeimmät tavoitteet jokaiseen tehtäväkohtaan, joita se hoitaa alueelliseen vastuumuseoroolinsa liittyen].

a) Museotoiminnan edistäminen alueella

Neuvonta ja ohjaus

- Ei-ammattilisten museoiden neuvonta ja ohjaus
- Asiantuntijana ja ohjaajana toimiminen valtionavustusasioissa

Palveluiden kuvaus:

- Tarjoamme paikallismuseoilla kahdenkeskistä neuvontaa ja ohjausta koko alueella. Neuvonnassa hyödynnetään alueella olemassa olevia museoiden yhteistyöryhmiä, kuten Keski-Uudenmaan kaupunginmuseoiden yhteistyöryhmä. Palvelua annetaan vieraillemalla museoissa, verkossa olevalla ohjeistuksella sekä sähköpostilla.
- Valtioavustusasioissa museoiden neuvotaan ja tuetaan suunnittelemaan toimintaansa pitkäjänteisesti.

Tavoitteet suunnitelmakaudelle:

- Lisätään neuvonta- ja ohjaustoiminnan tunnettavuutta sekä vaikuttavuutta. Kauden alussa painotetaan tiedottamista uudesta järjestelmästä ja vastuumuseon tehtävistä.
- Tunnistetaan kentän tarpeet vuosittaisilla kyselyillä ja aktiivisella yhteydenpidolla.
- Alueellisia tapaamisia järjestetään vähintään 2/vuosi. Yhteisiä koulutuksia pyritään järjestämään Uudenmaan toisten vastuumuseoiden kanssa.

Suunnitellut toimenpiteet ja toteutumisen seuranta:

- Paikallismuseoille tarkoitetun Wikikirjaston luominen yhdessä toisten vastuumuseoiden kanssa 2020.
- Neuvontakäyntejä museoihin vuosittain 20 kertaa.
- Kauden aikana vieraillaan kaikissa alueen paikallismuseoissa. Kauden alussa painotetaan Mäntsälää uutena alueena.
- Paikallismuseoilla teetätetään vuosittain kysely, jolla kerätään palautetta sekä mitataan koulutusten onnistumista.

Kehittäminen ja verkostot

- Museotoiminnan kehittäminen yhteistyössä toimialueen muiden museoiden kanssa
- Alueellinen kokoelmapoliittinen yhteistyö
- Kulttuuriperinnön asiantuntijana toimiminen alueella

Palveluiden kuvaus:

- Helsingin kaupunginmuseo tekee yhteistyötä museoiden kanssa järjestämällä työpajoja kokoelmapoliittikan yhteiskirjoittamiseen. Työpajoissa hyödynnetään yhteisiä verkkokansioita ja tiedon yhteistä jakamista.
- Ei-ammattillisille museoiden yhteyksiä kehitetään järjestämällä vierailuja toisiin alueen museoihin. Paikallismuseoiden hyvät käytännöt –esittelyjä.
- Kaupunginmuseo on mukana TAKO-yhteistyössä ja alueellinen kokoelmayhteistyö toimii sen pohjalta.
- Toimialueen TAKO-museoiden yhteistyön kehittäminen.
- Kaupunginmuseo on mukana museoverkostoissa (pääkaupunkiseudun kaupunginmuseoiden yhteistyö, Avoin GLAM-

Alueellisen työn suunnitelma vuosille 2020–2022

Museon nimi: Helsingin kaupunginmuseo

Laatimispäivämäärä: 4.2.2019

yhteistyö, Kotiseutuliitto, Museoliitto, HUS-museotoimikunta, Näkövammaismuseon toimikunta)

- Uudenmaan museopäivät järjestetään vuosittain yhdessä toisten vastuumuseoiden kanssa.
- Uusia yhteistyömuotoja kehitetään alueen nuoriso- ja kulttuuritoimijoiden kanssa.

Tavoitteet suunnitelmakaudelle:

- Kokoelmapoliittista yhteistyötä tehdään vuonna 2020 ammatillisten museoiden kanssa ja 2021-2022 ei-ammatillisten kanssa.
- Uudenmaan vastuumuseoiden yhteistyötä tiivistetään. Prosessien suunnittelua yhteistyökumppaneiden kanssa.
- Tehdään vapaaehtoistoiminnan kokeiluja yhdessä kaupungin ja alueen toimijoiden kanssa.

Suunnitellut toimenpiteet ja toteutumisen seuranta:

- Yhteisiä koulutuksia paikallismuseoille Uudenmaan toisten vastuumuseoiden kanssa 2021-2022. Ei-ammatillisille museoille kokoelmapoliittika-tapaamisia ja Wikimedia-koulutusta.
- Paikallismuseoiden välisten yhteyksien tiivistäminen (retket, museoiden yhteiset hankkeet).
- 1/vuosi osallistavaa kokeilua uusien kumppanien kanssa.

Tieto ja digitalisaatio

- Kulttuuriperinnön tallentamisen ja digitaalisen saatavuuden kehittäminen ja edistäminen
- Tietojärjestelmien alueellisen saatavuuden ja käytön edistäminen

Palveluiden kuvaus:

Helsingin kaupunginmuseon uusi kokoelmahallintajärjestelmä otetaan käyttöön toimikauden aikana. Tarjoamme neuvontaa ja järjestämme koulutuksia paikallismuseoille mitä on otettava huomioon kokoelmahallintajärjestelmää hankittaessa. Lisäksi kaupunginmuseo järjestää koulutusta alueellaan kokoelmien digitointiin, Wikimediaan, VR/AR/MR:ä sisältävien näyttelyihin liittyen.

Helsingin kaupunginmuseon kokoelmista on avattu Finnaan ja Helsinkiin 53 000 kuvaa, 15 000 esinettä, 500 taide-esinettä verkkoon CC-BY lisenssillä. Aineistot ovat yleisön vapaasti käytettävissä. Tiedon avoimuus ja osallisuus ovat tärkeitä tekijöitä Helsingin strategiassa. Tätä toimintamallia juurrutetaan alueen museokentälle.

Tavoitteet suunnitelmakaudelle:

- Olemassa olevien palveluiden joukoistaminen ja yhteiskehittäminen alueen toimijoiden ja museoiden kanssa.
- Kokoelmahallintajärjestelmistä tarjotaan koulutuksia ja tapaamisia paikallismuseoille.
- Alueen museoita neuvotaan ja rohkaistaan avaamaan kokoelmiaan verkkoon sekä osallistumaan aktiivisesti avoin GLAM-yhteistyöhön

Suunnitellut toimenpiteet ja toteutumisen seuranta:

- 2020 Paikallismuseoille järjestetään koulutusta Wikimedian hyödyntämisestä.
- 2020-21 Kokoelmahallintajärjestelmän hankkimiseen koulutuksia paikallismuseoille.
- Kauden aikana Helsingin kaupunginmuseon VR:ä sisältävistä näyttelyhankkeista jaetaan tietoa ja kokemuksia alueen museoille.

Alueelliset museopalvelut

Alueellisen työn suunnitelma vuosille 2020–2022

Museon nimi: Helsingin kaupunginmuseo

Laatimispäivämäärä: 4.2.2019

- Museopalveluiden kehittäminen ja tarjoaminen alueen yleisöille ja yhteisöille

Palveluiden kuvaus:

- Uudenmaan yhteinen museoportaali Museo-opas.fi. (2018: sivun katseluja 64 317)
- Helsingikuvia.fi (2018: 3 milj. toimintoa) sisältää kuvia myös Uudenmaan alueelta.
- Kaupunginmuseon näyttelyiden opastukset Helsingin ulkopuolisen alueen koululais- ja päiväkotiryhmille (2018: 98 ryhmää/ 1934 osallistujaa)

Tavoitteet suunnitelmakaudelle:

- Helsingikuvia.fi:n kehittäminen yleisöä osallistavaan suuntaan.
- Alueellisten palvelujen vaikuttavuuden laajentaminen ja tekniikan hyödyntäminen.
- Vapaaehtoistoiminnan kehittäminen yhdessä alueen toimijoiden kanssa.

Suunnitellut toimenpiteet ja toteutumisen seuranta:

- Kaupunginmuseon järjestämien lauluiltojen streamaus nettiin Helsingin ulkopuolelle 2020 alkaen.
- Helsingikuvia.fi:n kehittäminen, kuvatietojen joukkoistamisen mahdollisuuksien selvittäminen.

Muu mahdollinen alueellinen tai valtakunnallinen asiantuntija- tai kehittämisvastuu

Palveluiden kuvaus:

Helsingin kaupunginmuseo on mukana kysymuseolta.fi –palvelussa.

Museo on aktiivisena toimijana TAKO-yhteistyöverkostossa ja kokoelmien poistopolitiikkaa käsitelleissä hankkeissa.

Tavoitteet suunnitelmakaudelle:

- Museo jatkaa mukana Kysy museolta –palvelussa.

Suunnitellut toimenpiteet ja toteutumisen seuranta:

Museo kirjaa tähän keskeiset toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi sekä miten tavoitteiden toteutumista seurataan.

b) Kulttuuriympäristötehtävä

Viranomaistehtävä

Rakennetun ympäristön ja arkeologisen kulttuuriperinnön asiantuntijaviranomaisena toimiminen:

- Asiantuntijalausuntojen ja -kannanottojen antaminen
- Viranomaisneuvotteluihin osallistuminen
- Asiantuntijana ja ohjaajana toimiminen valtionavustusasioissa ja korjaushankkeissa

Alueellisen työn suunnitelma vuosille 2020–2022

Museon nimi: Helsingin kaupunginmuseo

Laatimispäivämäärä: 4.2.2019

Palveluiden kuvaus:

Viranomaistehtävät: Yhteistyötä tehdään tiiviisti kuntien kaavoittajien ja rakennusvalvonnan kanssa. Tähän liittyy viranomaisneuvottelut, aloituskokoukset sekä lausunnot kaava- ja rakennus- ym. maankäytön suunnitteluun liittyvistä hankkeista. Asiantuntijatehtävä: Palvelemme rakennusvalvontaa, kaavoittajaa, asunto-osakeyhtiötä, rakennusten omistajia, suunnittelijoita, kuntalaisia. Osallistumme ohjausryhmiin: Inventoinnit, rakennushistoriaselvitykset. Korjausavustuskohteiden arviointi- ja valvontatehtävä. Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta edellä mainittujen viranomaistehtävien lisäksi tutkimusten suunnitteluun osallistuminen, toteutuksen valvonta, raporttien hyväksyntä.

Tavoitteet suunnitelmakaudelle:

Suunnitelmakauden tarkempien tavoitteiden suunnittelu yhdessä Espoon ja Vantaan kaupunginmuseoiden kanssa. Keski-Uudenmaan arkeologiseen kulttuuriperintöön ja tutkimushistoriaan perehtyminen. Mäntsälän kulttuuriympäristöihin perehtyminen. Kulttuuriympäristöstrategian suunnittelun (Hki) käynnistäminen.

Suunnitellut toimenpiteet ja toteutumisen seuranta:

Toimintaprosessin suunnittelu yhteistyössä Espoon ja Vantaan kaupunginmuseon kanssa. Yhteistyö Museoviraston kanssa: Keski-Uuttamaata koskevien aineistojen ja tiedon siirto. Tehty vuonna 2020. Yhteistyö Päijät-Hämeen museon kanssa Mäntsälän kulttuuriympäristötiedon ja toimintatapojen osalta. Tehty vuonna 2020. Helsingin kulttuuriympäristöstrategian lähtökohdat ja suunnittelu yhteistyössä Kymppä ja kaupunginosayhdistykset. Tehty 2021.

Kehittäminen ja verkostot

- Kulttuuriympäristöön liittyvän neuvonnan antaminen
- Korjausrakentamisen asiantuntijuuden edistäminen
- Kulttuuriympäristön asiantuntijana toimiminen alueella ja siihen liittyvä yhteistyö alueen muiden toimijoiden kanssa

Palveluiden kuvaus:

Tarjoamme kulttuuriympäristön asiantuntijapalveluita yksityisille ja viranomaisille. Korjausneuvontaa annetaan resurssien mukaan. Yhteistyö ja vuosisuunnittelu tiivistyvät Espoon ja Vantaan kaupunginmuseoiden kanssa. Verkostoidutaan Mäntsälän kunnan kulttuuriympäristötoimijoiden kanssa. Järjestetään yhteisiä tilaisuuksia museoiden kanssa, joiden toimintaan myös kulttuuriympäristöt kuuluvat. Uudenmaan kulttuuriympäristöryhmässä toimiminen jatkuu. Helsingin ja Vantaan kaupunginmuseoiden Adoptoi monumentti –toimintamallia laajennetaan rakennusten vaalimiseen vapaaehtoistyönä. Kartoitetaan kiinnostusta vastaavaan toimintaan muissa Keski-Uudenmaan kunnissa ja aloitetaan esim. yhden kunnan kanssa toiminnan pilotointi.

Tavoitteet suunnitelmakaudelle:

Uusi, aktiivinen rooli arkeologisen kulttuuriperinnön asiantuntijana ja vaalijana Keski-Uudellamaalla. Espoon ja Vantaan kaupunginmuseon välisen yhteistyön tiivistäminen ja vuosisuunnittelun aloittaminen. Yhteistyön lisääminen ja työnjaon selkeyttäminen paikallisten museotoimijoiden kanssa. Adoptoi

Alueellisen työn suunnitelma vuosille 2020–2022

Museon nimi: Helsingin kaupunginmuseo

Laatimispäivämäärä: 4.2.2019

monumentti -toiminnan laajentaminen Keski-Uudenmaan kuntiin niin arkeologisen kuin rakennetun kulttuuriympäristön osalta.

Suunnitellut toimenpiteet ja toteutumisen seuranta:

Arkeologin uusi toimi, työnkuvan rakentaminen ja alue tutuksi (2020 perehdyttäminen tehty). Adoptoi monumentti -toiminnan laajentaminen Keski-Uudenmaan kuntiin niin arkeologisen kuin rakennetun kulttuuriympäristön osalta yhteistyössä Espoon ja Vantaan kaupunginmuseoiden kanssa, työ käynnistyy 2020. Säännöllisten tapaamisten käynnistäminen alueen (Keski-Uusimaa) kulttuuriympäristötoimijoiden kanssa (1-2 krt/vuosi)

Tieto ja digitalisaatio

- Kulttuuriympäristötiedon tallentamisen edistäminen
- Ajantasaisen kulttuuriympäristötiedon saatavuuden ja käytön edistäminen

Palveluiden kuvaus:

Museo antaa sujuvaa tietopalvelua eri välineillä. Tietojen avaamista jatketaan yhteistyössä kuntien kanssa. Rakennustietoja viedään Finnaan. Blogit ja viestintä sosiaalisessa mediassa ajankohtaisista aiheista ja tutkimuksista.

Tavoitteet suunnitelmakaudelle:

Helsingin kaupunginmuseon uuden kokoelmahallintajärjestelmän käyttöönotto edistää tiedon saatavuutta. Ajankohtaisten tärkeiden hankkeiden esittelyt: [blogi/some/yleisötapahtumat/artikkelit](#). Helsingissä rakennuskulttuuritiedon avaaminen ja laajentaminen Helsingin karttapalveluun.

Suunnitellut toimenpiteet ja toteutumisen seuranta:

Vuosittain 5 blogikirjoitusta, joissa kerrotaan tutkimuksista ja ajankohtaisista teemoista, someviestintää jatketaan. Kuvien ja rakennustietojen vieminen avoimeen Finnaan jatkuu, helsinkiläisiä rakennuksia 100/vuosi, Espoon massasiirto Finnaan, Vantaa 200/vuosi. Helsingin karttapalveluun liitetään rakennustiedot kaupunginmuseon tietokannasta, 2020 loppuun mennessä. Lausunnot ja muistiot ovat löydettävissä netissä.

Muu mahdollinen alueellinen tai valtakunnallinen asiantuntija- tai kehittämisvastuu

Palveluiden kuvaus:

Osallistuminen Uudenmaan kulttuuriympäristötyöryhmään.

Tavoitteet suunnitelmakaudelle:

Työryhmän toiminnan merkitys tulee korostumaan uudessa toimintaympäristössä.

Alueellisen työn suunnitelma vuosille 2020–2022

Museon nimi: Helsingin kaupunginmuseo

Laatimispäivämäärä: 4.2.2019

Suunnitellut toimenpiteet ja toteutumisen seuranta:

Säännölliset kokoontumiset ja yhteisten ohjelmien laatiminen.

Alueellisen työn suunnitelma vuosille 2020–2022

Museon nimi: Helsingin kaupunginmuseo

Laatimispäivämäärä: 4.2.2019

c) Alueellinen taidemuseotehtävä

Kehittäminen ja verkostot

- Yhteistyö alueen toimijoiden kanssa
- Julkisen taiteen ja kokoelmien asiantuntijana toimiminen (esimerkiksi prosenttiperiaatteen käytön ja taidenäyttelyiden asianmukaisten sopimus- ja korvauskäytäntöjen edistäminen)
- Alueellinen kokoelmapoliittinen yhteistyö

Palveluiden kuvaus:

Museo kuvaa tässä tällä hetkellä tarjoamansa palvelut.

Tavoitteet suunnitelmakaudelle:

Museo kirjaa tähän 1-3 tärkeintä tavoitetta suunnitelmakaudelle.

Suunnitellut toimenpiteet ja toteutumisen seuranta:

Museo kirjaa tähän keskeiset toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi sekä miten tavoitteiden toteutumista seurataan.

Tieto ja digitalisaatio

- Kuvataiteen dokumentoinnin sekä tallentamisen edistäminen
- Taiteen ja visuaalisen kulttuuriperinnön tallentamisen ja digitaalisen saatavuuden kehittäminen ja edistäminen
- Tietojärjestelmien alueellisen saatavuuden ja käytön edistäminen

Palveluiden kuvaus:

Museo kuvaa tässä tällä hetkellä tarjoamansa palvelut.

Tavoitteet suunnitelmakaudelle:

Museo kirjaa tähän 1-3 tärkeintä tavoitetta suunnitelmakaudelle.

Suunnitellut toimenpiteet ja toteutumisen seuranta:

Museo kirjaa tähän keskeiset toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi sekä miten tavoitteiden toteutumista seurataan.

Alueellisen työn suunnitelma vuosille 2020–2022

Museon nimi: Helsingin kaupunginmuseo

Laatimispäivämäärä: 4.2.2019

Alueelliset museopalvelut ja neuvonta

- Kuvataiteen ja visuaalisen kulttuurin palveluiden kehittäminen ja tarjoaminen alueen yleisöille ja yhteisöille
- Alueellisen kuvataiteen saavutettavuuden edistäminen
- Kuvataiteen ja visuaalisen kulttuurin asiantuntijana toimiminen alueella

Palveluiden kuvaus:

Museo kuvaa tässä tällä hetkellä tarjoamansa palvelut.

Tavoitteet suunnitelmakaudelle:

Museo kirjaa tähän 1-3 tärkeintä tavoitetta suunnitelmakaudelle.

Suunnitellut toimenpiteet ja toteutumisen seuranta:

Museo kirjaa tähän keskeiset toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi sekä miten tavoitteiden toteutumista seurataan.

Muu mahdollinen alueellinen tai valtakunnallinen asiantuntija- tai kehittämisvastuu

Palveluiden kuvaus:

Museo kuvaa tässä tällä hetkellä tarjoamansa palvelut.

Tavoitteet suunnitelmakaudelle:

Museo kirjaa tähän 1-3 tärkeintä tavoitetta suunnitelmakaudelle.

Suunnitellut toimenpiteet ja toteutumisen seuranta:

Museo kirjaa tähän keskeiset toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi sekä miten tavoitteiden toteutumista seurataan.

1. Alueellisen toiminnan indikaattorit

a) Museotoiminnan edistämistähtävä alueella

Neuvonta ja ohjaus		Arvio
<ul style="list-style-type: none"> - Ei-ammattillisten museoiden neuvonta ja ohjaus - Asiantuntijana ja ohjaajana toimiminen valtionavustusasioissa 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ei-ammattillisten museoiden neuvontaan ja ohjaukseen käytetty työaika (sis. myös avustusten valvontaan ja neuvontaan käytetyn työajan) htv. 2. Valtionavustushakemusten määrä alueelta 3. Avustettujen hankkeiden määrä alueella 	<p>2020</p> <p>1. 0,5 htv</p> <p>2. 5</p> <p>3. 3</p> <p>2021</p> <p>1. 0,5 htv</p> <p>2. 5</p> <p>3. 3</p> <p>2022</p> <p>1. 0,5 htv</p> <p>2. 5</p> <p>3. 3</p>
Kehittäminen ja verkostot		
<ul style="list-style-type: none"> - Museotoiminnan kehittäminen yhteistyössä toimialueen muiden museoiden kanssa - Alueellinen kokoelmapoliittinen yhteistyö - Kulttuuriperinnön asiantuntijana toimiminen alueella 	<ol style="list-style-type: none"> 4. Kehittämiseen ja verkostotoimintaan käytetty työaika (sis. esim. muiden alueen museoiden ja toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön, alueelliset strategiat ja ohjelmat sekä niihin liittyvän työryhmätyöskentelyn ja kehittämishankkeet) htv. 5. Koordinoiko museo alueellaan kokoelmapoliittista yhteistyötä? 	<p>2020</p> <p>4. 1 htv</p> <p>5. kyllä</p> <p>2021</p> <p>4. 1 htv</p> <p>5. kyllä</p> <p>2022</p> <p>4. 1 htv</p> <p>5. kyllä</p>
Tieto ja digitalisaatio		
<ul style="list-style-type: none"> - Kulttuuriperinnön tallentamisen ja digitaalisen saatavuuden kehittäminen ja edistäminen - Tietojärjestelmien alueellisen saatavuuden ja käytön edistäminen 	<ol style="list-style-type: none"> 6. Kulttuuriperinnön tallentamisen ja digitaalisen saatavuuden kehittämiseen ja edistämiseen sekä tietojärjestelmien alueellisen saatavuuden ja käytön edistämiseen käytetty työaika htv. 7. Tarjoaako museo alueen muille museoille kokoelmanhallintajärjestelmää käyttöön? 	<p>2020</p> <p>6. 0,5 htv</p> <p>7. ei</p> <p>2021</p> <p>6. 0,5 htv</p> <p>7. ei</p> <p>2022</p> <p>6. 0,5 htv</p> <p>7. ei</p>
Alueelliset museopalvelut		

Alueellisen työn suunnitelma vuosille 2020–2022

Museon nimi: Helsingin kaupunginmuseo

Laatimispäivämäärä: 4.2.2019

<p>- Museopalveluiden kehittäminen ja tarjoaminen alueen yleisöille ja yhteisöille</p>	<p>8. Alueellisten museopalveluiden kehittämiseen ja tarjoamiseen käytetty työaika (erit. palvelut joita museo tarjoaa oman kunnan ulkopuolella ja joilla se tavoittaa yleisöjä ja yhteisöjä toimialueellaan sekä esim. alueen kulttuuriperintöön liittyvään neuvonta) htv.</p> <p>9. Alueellisten palveluiden käyttäjämäärä</p>	<p>2020 8. 0,5htv 9. Opastukset 2000, verkkopalveluiden asiakastoiminnot 3 425 000</p> <p>2021 8. 0,5htv 9. Opastukset 2000, verkkopalveluiden asiakastoiminnot 3 450 000</p> <p>2022 8. 0,5htv 9. Opastukset 2000, verkkopalveluiden asiakastoiminnot 3 475 000</p>
--	--	--

b) Kulttuuriympäristötehtävä

Viranomaistehtävä	Indikaattorit	Arvio
<p>Rakennetun ympäristön ja arkeologisen kulttuuriperinnön asiantuntijaviranomaisena toimiminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Asiantuntijalausuntojen ja -kannottojen antaminen - Viranomaisneuvotteluihin osallistuminen - Asiantuntijana ja ohjaajana toimiminen valtionavustusasioissa ja korjaushankkeissa 	<p>10. Viranomaistehtäviin käytetty työaika (sis. myös avustusten käytön neuvontaan ja ohjaamiseen käytetyn työajan) htv.</p> <p>11. Alueidenkäytön hankkeiden arviointien lukumäärä</p> <p>12. Arvioidujen hankkeiden jakautuminen kunnittain</p> <p>13. Asiantuntijalausuntojen ja kannottojen määrä</p> <p>14. Neuvotteluiden määrä</p> <p>15. Valtionavustushakemusten määrä alueelta</p> <p>16. Avustettujen kohteiden määrä alueella</p>	<p>2020: 12 htv</p> <p>2021: 13 htv</p> <p>2022: 13 htv</p> <p>230</p> <p>Painopiste: Hki, Espoo, Vantaa muut: 20%</p> <p>L+muistiot: Arvio: 1250</p> <p>Arvio: 1000</p> <p>Noin 60/vuosi</p> <p>Vaihteluväli 20-30</p>
<p>Kehittäminen ja verkostot</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - Kulttuuriympäristöön liittyvän neuvonnan antaminen - Korjausrakentamisen asiantuntijuuden edistäminen - Kulttuuriympäristön asiantuntijana toimiminen alueella ja siihen liittyvä yhteistyö alueen muiden toimijoiden kanssa 	<p>17. Kehittämiseen ja verkostotoimintaan käytetty työaika (sis. esim. muiden alueen toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön, alueelliset strategiat ja ohjelmat sekä niihin liittyvän työryhmätyöskentelyn ja kehittämishankkeet) htv.</p>	<p>2020: 2,5 htv</p> <p>2021: 2,5 htv</p> <p>2022: 2,5 htv</p>
<p>Tieto ja digitalisaatio</p>		

Alueellisen työn suunnitelma vuosille 2020–2022

Museon nimi: Helsingin kaupunginmuseo

Laatimispäivämäärä: 4.2.2019

<ul style="list-style-type: none"> - Kulttuuriympäristötiedon tallentamisen edistäminen - Ajantasaisen kulttuuriympäristötiedon saatavuuden ja käytön edistäminen 	<p>18. Kulttuuriympäristötiedon tallentamiseen ja sen saatavuuden ja käytön edistämiseen käytetty työaika htv.</p> <p>19. Kulttuuriympäristörekkisterien tiedon kartuntamäärät: - uudet kohteet lkm - täydennetyt kohteet lkm - sähköisten tietueiden määrä/alueen kohteiden kokonaismäärä; - oman kunnan ulkopuolisten kohteiden määrän karttuminen/kartunnan kokonaismäärä</p> <p>20. Muiden kuin Museoviraston kulttuuriympäristörekkisterien käyttömäärä</p>	<p>2020: 1,5</p> <p>2021:1,5</p> <p>2022:1,5</p> <p>Hki: 100/v Espoo: massasiirto yli 70 000 Vantaa: 200/v</p> <p>Keski-Uusimaa: aluekohtaiset inventoinnit netissä ja osassa kuntia paikkatietona</p> <p>Finna: ~40 000 Hkm:inventoinnit ja lausunnot netissä, 1100</p>
---	--	---

c) Alueellinen taidemuseotehtävä

Kehittäminen ja verkostot	Indikaattori	Arvio
<ul style="list-style-type: none"> - Yhteistyö alueen toimijoiden kanssa - Julkisen taiteen ja kokoelmien asiantuntijana toimiminen - Alueellinen kokoelmapoliittinen yhteistyö 	<p>21. Kehittämiseen ja verkostotoimintaan käytetty työaika (sis. esim. alueen museoiden ja muiden toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön, julkisen taiteen ja kokoelmien asiantuntijana toimimisen, alueelliset strategiat ja ohjelmat sekä niihin liittyvän työryhmätyöskentelyn ja kehittämishankkeet) htv.</p> <p>22. Koordinoiko museo alueellaan kokoelmapoliittista yhteistyötä?</p>	<p>2020</p> <p>2021</p> <p>2022</p>
Tieto ja digitalisaatio		
<ul style="list-style-type: none"> - Kuvataiteen dokumentoinnin sekä tallentamisen edistäminen - Taiteen ja visuaalisen kulttuuriperinnön tallentamisen ja digitaalisen saatavuuden kehittäminen ja edistäminen - Tietojärjestelmien alueellisen saatavuuden ja käytön edistäminen 	<p>23. Taiteen ja visuaalisen kulttuurin dokumentointiin, tallentamiseen ja digitaalisen saatavuuden kehittämiseen ja edistämiseen sekä tietojärjestelmien alueellisen saatavuuden ja käytön edistämiseen käytetty työaika htv.</p> <p>24. Antaako museo tukea alueen muille toimijoille kokoelmanhallintajärjestelmien käyttöön liittyen?</p>	<p>2020</p> <p>2021</p> <p>2022</p> <p>kyllä/ei</p>
Alueelliset museopalvelut ja neuvonta		
<ul style="list-style-type: none"> - Kuvataiteen ja visuaalisen kulttuurin palveluiden 	<p>25. Alueellisiin museopalveluihin ja neuvontaan käytetty työaika</p>	<p>2020</p>

Alueellisen työn suunnitelma vuosille 2020–2022

Museon nimi: Helsingin kaupunginmuseo

Laatimispäivämäärä: 4.2.2019

<p>kehittäminen ja tarjoaminen alueen yleisöille ja yhteisöille</p> <ul style="list-style-type: none"> - Alueen kuvataiteen saavutettavuuden edistäminen - Kuvataiteen ja visuaalisen kulttuurin asiantuntijana toimiminen alueella	<p>(erit. palvelut joita museo tarjoaa oman kunnan ulkopuolella ja joilla se tavoittaa yleisöjä ja yhteisöjä toimialueellaan sekä esim. alueen kuvataiteeseen liittyvä neuvonta) htv.</p> <p>26. Alueellisten palveluiden käyttäjämäärä</p>	<p>2021</p> <p>2022</p>
--	---	-------------------------